

Деветата дупка за управляващите

Думата ни е за земеделците. Или по-точно за цялото селско стопанство. Българското. И за не съвсем елегантните финтове, демонстрирани около тях от управляващите.

Винаги, стане ли дума за земеделие, в съзнанието ми идва една мисъл на световноизвестния учен-икономист, американецът Голбрайт. Преди двайсетина години, когато в политическия живот в Съветския съюз вреше и кипеше, в един от така наречените „перестройки“ вестници „Литературная газета“ се появи обширно интервю с него. Журналистът, който водеше интервюто, доста настойчиво питаше по какви пътища трябва да се движи страната, за да не изпадне в някаква помиташа криза (като сегашната в света, например). Наред с редица най-общии, нека ги наречем, съвети, Голбрайт изрече запаметяваща се мисъл: „Съветският съюз може да се спаси с динамично развитие на земеделието. Но не забравяйте, в този сектор на стопанството ЕКСПЛОАТАЦИЯТА е жестока. За да бъде по-точен – САМОЕКСПЛОАТАЦИЯТА...“

Мисля, че тук е нужно едно пояснение. Земеделският производител, особено онези, който разчита на доходите от упражняваната дейност, има не осем, а 12-13, че и 14 часа работен ден. В повечето случаи не само неговият, а на цялото му семейство. Ако излезе на пазара и превърне продукцията си в стока, доходите му ще стигнат за „връзване на двата края“. Той капитали няма да натрупа. Възможно е да натрупа дългове – за закупуване на техника за някакво облекчаване на изнурителния си труд. Той все по-малко е стокопроизводител. И поради това не издържа на конкуренцията в отворения европейски пазар.

И още един „задграничен“ спомен. В Копенхаген имах

среща с бивш премиер на Дания. Говорехме за икономика, за търговия, но когато стана дума за износа на наши зеленчуци, той съвсем откровено каза: „Господине, вашите домати са по-добри от нашите – и по срокове на зреене, и по вкусови качества. Но вие не можете да внесете тук и един килограм, докато и последният датчанин не си продаде и последния домати. Такъв е законът“.

В оная страна, Дания, такъв беше юридическият закон. А в политикономията това е известно като държавен протекционизъм. Преди малко повече от двайсетина години. Навярно ще бъде допълнен – в интегрираща се Европа няма място за такъв протекционизъм! Така ли е в действителност? Тогава защо силните в Европейския съюз заделят за себе си два до три пъти повече, като пропорция, от средствата, предвидени за земеделието на всички 27 членове на съюза?

Но това е друга, много голяма тема.

Сега по-скоро ни интересуват нещата, които стават в българското земеделие. Вчерта, днес, утре... Да кажем – какво е отношението на държавата към него. Кое то най-добре се вижда от току-що приетия бюджет.

Подминаваме едрите земеделаделци, вече формирани се като чокои, те са стокопроизводители и трябва да се съобразяват и да се подчиняват на законите на пазарното стопанство.

В случая нас ни интересуват дребният и средният селскостопански производител. Изчисляват ги на малко повече от 128 хиляди души, които – поне така е от векове – изхранват държавата и тя обективно е задължена към тях. Да им помага. По най-различен начин. Изключваме забранения ни протекционизъм, но никой не ни забранява даването на определени облекчения на тази категория – или кла-

са, или прослойка от населението, да я наречем.

За предишните реколти на тютюнопроизводителите, освен изкупната цена на тютюна, държавата ги подпомагаше и с премии. Сегашните управляващи премахват премията и доходите на една огромна част от населението намаляват наполовина.

Досега регистрираните като еднолични търговци (ЕТ) земеделски и тютюнопроизводители не плащаха данък за личния си доход. Данък, но от 4 %, плащаха земеделските дружества. Сега и при едините, и при другите данъкът скача на 10 на сто – колкото е така нареченият плосък данък. Друг удар – селскостопанските постройки бяха освободени от данък сгради при всички досегашни правителства. Сегашното им натресе и този данък. И им отне едно досегашно облекчение – което освобождаваше от акциз горивата, похарчени за земеделска обработка, на база по 7,5 литра на декар. И съвсем безочливо вдигна базата за социално самоосигуряване от 65 на 240 лева. На 128 хиляди души. Които вместо по 10-12 лева вече ще трябва да внасят по 40-50 лева всеки месец.

Това им е отгоре на самоексплоатацията.

Че вносителят на бюджета, финансовият министър Симеон Дянков, си няма елементарна представа от българското земеделие, е повече от ясно за всички. Но нали там има и министър на земеделието, че и други министри, че и министър-председател, които все пак са българи. За разлика от абсолютния чужденец Симеон Дянков.

Или вече на политическата и управленческата сцена на България съвсем безочливо застава капитализмът с цялата си разголена себичност, арогантност и жестокост!

Димитър ГЕОРГИЕВ

ПРОЧЕТЕНО

Социалната идея не може да бъде победена

„Известно ви е, че съм човек с леви убеждения. Наистина доста неща от „реалния социализъм“ съм прозрял късно и в резултат съм написал стихове – плодове на гореща вяра, незрялост и слабо познаване на живота. Не се срамувам от тях, защото не са прояви на подмазвач, карьерист и т. н. И все пак, когато напоследък говорят, че противопоставянето „ляво-дясно“ било демодирано, аз не мога да се съглася с това. Не мога да се съглася, ЧЕ ВЕЧНАТА МЕЧТА НА ЧОВЕЧЕСТВОТО ЗА ЕДИН ПО-РАЗУМЕН СВЯТ, която е тласкала до днес историята напред, е утопия, илюзия на младостта. Нито пък, че след рухването на Съветс-

кия съюз историята свършва и че нямало вече към какво да се стремим – последните гърчове на уж оптималното ни световно устройство говорят точно обратното.

Наистина сам с усмивка си казвам, че май социализмът се оказва толкова по-добър, колкото повече капитализъм допуска в себе си, но си мисля, че бъдещето все пак е негово, на социализма, на някакъв негов нов, трансформиран вариант.

Мисля, че в избистрянето на мътилката...серioзна роля би трябвало да играе нашата т. нар. интелигенция. Преди две десетилетия тя...оглави у нас ноемврийските промени, но след това като цяло се

оказа недостатъчно интелигентна, за да укроти духовете, излезли от бутилката с кока-кола, и не направи нищо, за да опази от силите на реванша не малкото, което беше за опазване от завоеванията на предишния строй. Това, последното, според мен беше нейна грешка и дори грях. И сега на нея, на интелигенцията, мисля си, се полага да пребори в себе си все още живия дух на разцеплението и ДА ВЗЕМЕ ДЕЙНО УЧАСТИЕ В ОЗДРАВЯВАНЕТО НА НАЦИОНАЛА И ДЪРЖАВАТА. ДОРИ МОЖЕ БИ ДА ГО ВЪЗГЛАВИ...

Валери ПЕТРОВ,
поетът, живият
класик на България,
6-к „ТРУД“

Портрет без снимка

По-малко икономически подготвените едва ли си дават точно обяснение на формулировката „консервативна американска неокласическа школа“, към която обявяват принадлежността на финансовия министър, „случайния пришълец“ в България Симеон Дянков. Каквато впрочем принадлежност не отрича и самият финансист. И което беше демонстрирано със съставянето на така наречения балансиран бюджет.

Ще бъдем съвсем откровени и още в началото ще подчертаем – нас, комунистите, понятията балансиран, дефицитен или пък бюджет с излишък ни занимават дотолкова, доколкото функциониращата социална система осъществява своите и тактически, и стратегически цели. И понеже социалната система у нас е капиталистическа, и понеже държавното управление се осъществява от дясна политическа формация, като по учебник е ясно какви ще бъдат последиците, примерно в кризисни ситуации, и на чий гръб ще се стоварят те.

Никой не е в състояние да отмени или да измени действията на обективните икономически закони. Е, съгласни сме, при определени, и то разумни действия, ударите и последициите от тях могат да бъдат в определена степен смекчени. Това, смята се, може да се постигне с някои идеи на така наречените новокеинсианци – една от които е програмирането на националната политика с разумен бюджетен дефицит.

А под понятието разумен се смята някъде до или около 3 процента. /За информация – и Щатите, и Япония, и всички страни от Европейския съюз планират за 2010 година нарастване на дефицитите си в сравнение с 2009 година: САЩ – 13,1 на сто; в Япония – 8,9 на сто; в Европейския съюз като цяло – 7,9 на сто. Във всички тях през отминалата година има отрицателен икономически растеж. С изключение на Китай, който за същата тази година бележи поредния рекорд в растежа на икономиката си – 9,8 на сто. Надявам се да се досещате каква социална система функ-

ционира в най-голямата страна в света.

Балансираният бюджет на Симеон Дянков може да се постигне чрез репресивно рестриктивна бюджетна политика и води до жестоко намаление на разходите по здравеопазване, образование, наука, иновации, инфраструктура, култура, социални програми, трансфери за общините...

Оказва се – Симеон Дянков от капиталистическа България е срещу целия капиталистически свят. Колкото и да смятаме този свят за противоестествен на изконното желание на човечеството за един справедлив свят, не можем да го определяме като примитивен в мисленето и поведението си. Изказвайки подобна мисъл, не мога да се отървам от натрапчиво натрупани факти и събития, свързани с негови прояви или публично изявени позиции.

Ще започна с един въпрос към Симеон Дянков, зададен от Кеворк Кеворкян. По повод публичната самопохвала от финансовия министър, че на почти 100 държави е направил програми за излизане от кризата, Кеворк го попита – а колко от тези сто държави са се спасили от кризата. Някой да срещна отговор или поне някакво пояснение към този въпрос в някоя от безбройните му медийни изяви? (Не ви ли се струва, че тези негови медийни изяви вече гонят да достигнат медийното присъствие на шефа му Бойко Борисов?) В световните информации още не се е появило име на такава държава.

Все в този смисъл просто сме длъжни да припомним, не бих казал гафове, а фриволните издънки на финансовия министър. Които се оказват безбройни за толкова кратко време:

– с „феодалните старци“ от Българската академия на науките. Да наречеш така цвета на родната наука (дали за него е родна, е друг въпрос), е не само незнание, непознаване на действителността, а родоотстъпничество, ако не и предавателска диверсия.

– с бюджета на съдебната система в нарушение на закон и Конституция, заради което прокурату-

рата следваше да го подведе под съдебна отговорност.

– с предвидените – и налични! – средства за здравната система, с които разигра такъв предновогодишен спектакъл с явната цел да докаже, че е в състояние да върши каквото си пожелае. (Същото, впрочем, се разигра и със субсидията за БДЖ, но щом железничарите излязоха на протестни действия, намери необходимите пари и на същия ден ги преведе по сметките. Впрочем парите ги е имало. Тогава...)

– с явната подигравка с всички пенсионери, когато даде на една трета от тях мизерните 25 лева следногодишно. Като произнесе една явна лъжа – че това са суми, които новото правителство е натрупа от икономии. А се оказа, че тези суми са от „резерва на пенсионната система“, към които никой не е посягал от 2000 година насам.

– с това, че вече като латерна повтаря – няма пари, предишните са ги окрали. В същото време друг негов колега, министър Плевнелиев, споделя, че за разплащане с изпълнителни фирми са взели 200 милиона лева от фискалния резерв. А никой не споменава кой създаде този резерв – който сегашното правителство завари и който, призна го и Бойко Борисов, е в размер на 7,7 милиарда лева. Поне от кумова срама или от елементарно чувство на почтеност етиката изискваше да спомене името на предишния премиер.

– с опразването на данъчната сметка на президентството пак в нарушение на закон и Конституция – само и само да покаже мускули. Както впрочем се опита да ги покаже два или три месеца преди това във връзка с идеите за икономически решения, формулирани от работна група специалисти по поръчение на президента. И без да се замисли (!?), нарече „малоумни“ хората от този екип. А после се наложи публично да се извинява.

Впрочем този бивш „треторазреден служител“ на Световната банка дали въобще някога се замисля?

Димитър ЕВТИМОВ